หนังสือ

กากีคำฉันท์

สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ

เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

ทรงแจก ในการทอดพระกฐินพระราชทาน

วัดปรินายก, วัดราชนัดดาราม, วัดเทพธิดาราม.

พุทธศักราช ๒๔๗๔

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

หอสมุดแห่งชาติ ราชวิทยาลัย
ประทับ
๒๖ ธันวาคม ๒๔
หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

หนังสือ

กากี่คำฉันท์

สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ

เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

ทรงแจก ในการทอดพระกฐินพระราชทาน

ณวัดปรินายก, วัดราชนัดดาราม, วัดเทพธิดาราม.

พุทธศักราช ๒๔๗๔

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

แผนกที่ ๑๒
ได้รับจาก
เมื่อ / /
เลขที่ ๑๐๐๓

เลขห้อง 104

เลขหมู่ 895.9114
ก 413ก

เลขทะเบียน น.32 พ.15521

กากีคำฉันท์

๏ สิทธิอาตมอภิวันท์ อัฌชลิกรประนม
เหนือเศียรศิโรดม บังคมยาทพระสาศดา
◎ อันเปนยิ่นโลเกษ ทั่วธเรศไตรยโลกา
ทรงญาณปริชา มหิมามหัศจรรย์
◎ เปนครูแก่เทพา แลมนุษยสบสรรพ์
นรเทพบังคมคัล ยออภิวันท์ดศดิ
◎ มิทิพจักษุญาณ ส่องทั่วโลกย์ธาตริ
เหนในอดิตมิ อนาคตประจุบัน
◎ ตัรสรู้วิไสยสัตว อันอุบัติเนื่องนันต์
ด้วยพุทธสัพพัญู ญุวิสิฐพิเศษญาณ
◎ ฯอนยในบัวยาท ยุคลนารถจอมอารย์
ฯอถวายนมัศการ ประน้อมจิตรจงถวิล
◎ ปางสาศดาจารย์ เปนสกุณโกกิล
ปริชาล้ำแดนดิน สั่งสอนสัตวสบไสมย

◎ ปางเสด็จสู่หิมเวศ ในประเทศพนาไลย
แสดงธรรมตรัสไตร แก่ยุณมุขยักษิ

◎ เธอโน้มน้าวนิทานกาล ในอดีตอันมิ
อุประไมยในกระษัตริ์ อันตรกัดดำฤษนา

◎ สบสัตวทั่วธเรศ มิประเภทนานา
สุรสัยทรูปา พึงจะยวลจะยินดิ์

◎ รูปใดในสงสาร จะปูนปานรูปสัตริ์
สำเนียงเสียงใดมิ อันเปรียบเสียงกานดา

◎ เทพาอสุเรนทร วทเยนทรคนธรรพา
ยพันไตรยโลกา ด้วยราคาฤาดิ์ดาล

◎ ผู้ใดแลเปรมปราชญ์ สามารถปริชาญาณ
หนิ์หน่ายจากมิ์อมาร คือตัดเกลศโมหา

◎ เกิดมาในไตรยภพ พึงประสบสงงสารา
ยบเบื่อในตัณหา สัตวโลกยหลงใหล

◎ ผู้ใดแลพึงหน่าย จะพันข่ายจำนองใน
ละดลวิวาไลย บทนโอฆกันดาล

◎ ผู้ใดเสน่หา รูปกานดาจะเวียนนาน
หว้ายวลในสงสาร กลั้วเกลศสมุทไทย

◎ สมเด็จพระวรญาณ จึ่งกล่าวสารบันทูลไขย
แสดงเหตุแต่ก่อนไกล อันอุบัติในสัตรี

◎ มักทำจลาจล เปนพิกลอันอัปรี
ขบถต่อสวามี วิปริตกำเริบใน ๒๙ ๚ะ

◎ จะแสดงนิทาน ในอดีตกาล
ล่วงลับแล้วไกล ยังมีนฤเบศร์
ฤทธิ์เดชชาญไชย สมมุตินามไทย
พรหมทัตจักรี

◎ เปนบิ่นประชา ครองกรุงเสมา
พาราณสี ปรากฏยศเกียรติ
ขจรทั่วธรณี ขบสกลยมี
เทียบเท่าถึงสอง

◎ พระเสวยไอสวรรย์ สมบัติอนันต์
อเนกเนืองนอง มิ่งศฤงคาร
ศฤงฆารเรืองรอง เธอสถิตย์ในคลอง
พระธรรมวิไนย

◎ มิ่งปรางคพิมาน รัตนคฤหสถาน
เพียงพิมานไตรย ตรึงษาเทวโลกย์
กรุงเทพตรีไนย วิเศษโลกไค
วิโรจรงงศรี

◎ เมื่อพิศพระมณ เทียรทองต่องยล
เมรุมาศศรี พรรณรายหลายหลั่น
เจ็ดชั้นอันมี เปนเฉลิมธาตรี
พิภพใครจะปาน

◎ มิ่งพรรณรงง ยิ่งเพียงสุริยปลั่ง
เปล่งแสงชัชวาลย์ อำไภยทั่วทิศ
วิจิตรโอฬาร แสงสุวรรณ์แกมกาญ
จนมณีหลายพรรณ์

◎ ปราการป้อมค่าย หอรบเรียงราย
เชิงเทอญูคือบรร พฑคิรีรัตน์
แห่งห้องหิมวันต์ มีนามสัตบรร
สูงสุดไพรพนม

◎ ฦๅท่วงธเรศ พิศาลพิเศษ
นัคเรศอุดม ประดิดประดับ
สรรพบูริรมย์ เพียงพิมานพรหม
โสพศสร้อยสวรรค์

◎ พระเกริยดิปรากฏ สรรเสริญเยิรยศ
ยิ่งอมรแมนสรรค์ มหิมานาเนก
อดิเรกมหรรต์ ฝูงอรินทร์อยอยันต์
พ่ายแพ้แต่ไกล

◎ มีพริยเสนา พหลโยธา
เพียงแผ่นดินไตรย สามารถอาจรุก
คลุกคลีเกรียงไกร ทวยหารชาญูไชย
อาจปราบไพริ

◎ จตุรงค์สลอน เสนิกร
พลพยุหมากมี ม้าแมนดายดา
รถาหัตถ์ สรรพสมบริ
มากมีเหลือตรา บ

◎ ฦๅยศทั่วด้าว ทุกประเทศไทท้าว
จบสกลนัครา ยอยอบนอบนบ
ในภพโลกา โลเกยมหา
มหิทธิฤทธิโอฬาร

◎ สมเด็จพรหมทัต จอมจุลจักรพรรดิ์
ฤทธากล้าหาร ศิลป์เชี่ยวชาญนัก
กระษัตริย์ใดปาน ผ่านภพดินดาน
ศรีสวัสดิ์เนืองใน

◎ พิเลียงนเรนทร์ นามนารถกุเวน
คนธรรพเกรียงไกร ปรีชาสามารถ
ศิลปสาตรชาญไชย บริรักษ์ภูวไนย
ยอบเกล้าดุษดี

◎ มีอรรคชายา เปนยิ่นสุดา
ทรงนามกากี วรองค์เพริศเพรา
ทรงเยาวกระษัตริ เปนเฉลิมโลกี
เพียงอัศรสวรรค์

◎ พิศภักตร์ผิวผ่อง ปรางเปรียบปรางทอง
ไรเกษคือกัน พระกรรณนฤมล
กลกลิบบุษบัน นาสาสัรพสรรพ์
ปานซอไอยรา

◎ คางคือคางสีห์ สอคือมฤคี
โอษฐ์แย้มเจรจา แสงทนต์ดำขลับ
ยะยับเกษา ดั่งบุกฤมรา
วิเศษเสี่ยมสาร

◎ คือคือเกาทัณฑ์ ไนยเนตรเพียงมัน
ดั่งงตามฤคปาน เอวอ่อนท่อนกลม
สมสรรพงค์พาน พระทรวงเยาวมาลย์
ดั่งถานยรรยงค์

◎ กรคองวงคช
นะแน่งน้อยทรง ฯ
พิดถันคือยง
ตูมเต่งดวงมาลย์

◎ พระสุรสำเนียง
ยวลจิตรลุงลาญ
พิศวาสแดดาล
อำมฤตย์โสรจสรง

◎ ใครพิดพิศไสมย
เนตรเพียงพิศวง
มุ่งมาดจิตรจง
องค์อรรคชายา

◎ ท้าวสงวนอรไทย
จักษุราชา
เคืองในวนิดา
ธเรศมณฑล

นิ้วน้อยช้อยชด
วรลักษณ์สัรพสรรพ์
กชมาลย์ผจง

ไพรเราะเพราะเพริยง
ใครยินพจนาท
เสนาะหฤทัยปาน

ต้องจิตรติดไนย
ใครเสพสังวาส
ใจเสน่ห์อนงค์

คือแก้วแววใน
ห่อนให้ระคาย
ปรากฏธรา

◎ มิสนมบริพาร ประดับเยาวมาลย์
อเนกอนันต์ หมื่นหกพันนาง
ในปรางค์พิมล พิมานไพชยนต์
สมบูรณบัวศรี
◎ ดั่งดารากร ดายเดียรอัมพร
หมดเมฆราค์ ล้อมจันทร์มณฑล
อำพลรู้จี แจ่มจักรราษี
เวหาศหาวหน
◎ สองวรกระษัตร ภลศุขศรีสวัสดิ์
พิพัฒมงคล ครองราษฎรประชา
เสนารีพล เธอสถิตย์ในมณ
เฑียรทองรจนา ฑะ
◎ สมเด็จกรุงพรหมทัต อันเปนขัตติยวงษา
มีพระหฤทัยปรา รภเพื่อจะสำราญ
◎ ใคร่ทรงสกากล โดยกระมลเบิกบาน
จะเสด็จออกโรงธาร พิมานมุขสรรพศรี
◎ เคยทรงด้วยสามนต์ พวกพหลเสนี
สุขรรณวาสุกรี เทพารักษ์อสุรินทร์

◎ วิทยาธรคนธรรพ์ ขจรจรรมาโดยถวิล
ลิลายังภูมิน ทรทรงสกากล
◎ ครั้นแสงรโณไทย อำไภส่องทั่วภวดล
เสด็จจากพระมณ เทียรทองทิพยไสยา
◎ โสรจสรงองค์รูจิ ด้วยวาริสุคนธา
ขจรกลิ่นสุมาลา อันอายอบตรลบใน
◎ แล้วทรงสำอางองค์ อดิเรกอำไภย
ประดับสำหรับไทย วิภูษิตอลงการ์
◎ สังวารพรรณเรืองรอง แก้วกก่องสวรรณมา
ไลยเลิศประดับอา ภรณแจ่มจำหรัดเรือง
◎ อำมรงค์สอดวรหัตถ์ นพรัตน์ค่าควรเมือง
เปล่งปลั่งมลังเมลือง ยะยับแสงดูนฤมล
◎ มงกุฎวิมลรัตน์ งามพิพัฒแก้วกุณฑล
พรรณรายทั่วพระสกนธ์ นรนารถนาถา
◎ สรรพสรรพาภรณ์ เพียงอมรแมนมา
แล้วทรงพระขรรคา วุธเดชห้าวหาญ
◎ เสด็จจากมณเฑียรรัตน์ ตรยัดดลยังโรงธาน
เสด็จสถิตย์บัลลังก์สถาน พิมานรัตน์เกริ่งไกร

◎ เสนาเผ่ารายเรียง บงงคมเคียงเคารพย์ไทย
เพียบพันพระโรงไชย บำเรอหัรักษ์พระจักริ์
◎ ดำเกองบันเทองใน หฤทัยนารถเปรมปริ์
ท้าวทอดทฤษฎิ์ โดยบัญชรชำเลืองชาย
◎ เปนผาศุกภาพ แต่เช้าตรายเท่าสาย
กระมลจิตรมุ่งหมาย คอยหาชายชาญสกาฆะ
๑๖ ◎ บ่างนั้นยังมีครุธา มหิทธิมหา
นุภาพเรืองธรณ์
◎ เนาในสวรรณ์บรรพตสิ์ พลีพนอันมี์
ในหิมเวศไพรศาล
◎ สถิตย์เวไชยพิมาน มลเทียรโอฬาร
เหนือรังรุกขสิมพลิ์
◎ มิ่งศิริวารย์กษัย ถ้วนหมื่นอันมี์
ฤทธิศักดานานัต์
◎ เกรียงไกรในห้องหิมวันต์ ฦๅนามสุบรรณ์
ทุกประเทศจบจักรวา
◎ คนธรรก์กมภัณฑ์วิทยา เกรงเดชฤทธา
นุภาพจอมยักษ์

◎ แม้นใครใฝ่ผ่าถึงคิ รีรัตนสิมพลิ
พินาศม้วยห่อนคืน

◎ ครุธราชผาดผลาญบุหิน ยไดุ้ผ่าผืน
จะเคยวะคายลามลวน

◎ บริรักษ์แดนดาวโดยควร พิมานพึงสงวน
บให้ศัตรูใกล้กลาย

◎ ยมิบุตะหนิเดียวดาย สุบรรณ์เว้นวาย
สำผัสฤดิคาลชม

◎ วันหนึ่งราษตริยันทม เหนือแท่นภิรมย์
ปักษาสำราญไสยา

◎ ศุขสารนานิ่งนิทรา ทรงสุบินอันปรา
กฏไนยหฤทัยสาธร

◎ ไดุ้ดวงมนธากลินขจร กุสุมพเกสร
เชยชันครันตนกลับหาย

◎ เปล่าสองวรหัดถ์เด็จดาย ตริะในกระมลหมาย
ก็ยลนิมิตร์อัศจรรย์

◎ ครั้นสุริยแสงส่องโลก พรรณรังศริสรรพ์
สว่างแผ่นภพด้าวดง

◎ เวนไตยบัดชำระองค์ ทิพย์รศโสรขสรง
วิมลภักตร์ทั่วสกนธ์

◎ แล้วทรงอาภรณ์อำพล สังวาลสร้อยสน
สอิ้งสอายโอพาร

◎ สรรพสรรพาภรณ์พิศาร ภิเศษพิศดาร
พิจิตรคือจันทรมณฑล

◎ เสด็จจากเวไชยไพชยนต์ อ่านสตรามนต์
สามารถผูกพระทวาร นั้นบาน

◎ ครั้นสำเร็จกิจในการ นั้นเหาะเหิจทยาน
บ่ายภักตร์จำเภาะกรุงศรี

◎ ดำเกิงเริงแรงฤทธิ เสด็จโดยวิถี
วางหว้ายเวหาศหวั่นไหว

◎ คว้างคว้างวางวู่ว่องไว ราบ่กกวักไกว
ตระลับตระลอกย่างยน

◎ จากบรรพตสิมพลิพน ตระบัดลุดล
แดนกรุงพาราณสี

◎ หากห้องหาวหนเลี้ยวลี้ ลายังย่ถพิ
สำนักนิเหล่าแหล่งไซร

◎ มิสระโยกขรณีใน แทยรกช์พระไทร
ชระอุ้มชระอ้อสาขา

◎ จักขรสู่กรุงนัครา จิ่งแปรรูปา
ประเภทภาคยกลับกลาย

◎ เป็นมนุษย์ดั่งใจหมาย ทรงเยาวเกลากลาย
ตรศักดิ์ลักษณโสภา

◎ บทจรวรบาทยาตรา เพียงอมรแมนมา
ประพาศในแผ่นภูวดล

◎ ตระบัดลุถึงพระมณ เทียรแก้วแกมกล
พิจิตรคือจันทรพิมาน

◎ สถิตเหนือโรงรัตนบมินาน ยลแสนศฤงฆาร
พพัฒเพียงชีวญูตา

◎ ป่างนั้นนฤเบศวรปรา กฎเกียรติมหา
กระษัตริย์ผู้ผ่านกรุงศรี

◎ ยลมานพเยาวอันมิ่ วรลักษณรูปิ่
องอาจอันเชี่ยวชาญสกา
◎ จิ่งมิพระพจนปรา ไศรยสารเสน่หา
ด้วยสุรศัพท์โชงการ
◎ แต่เราคอยมานพนาน แต่เช้าคุ้งปาน
จันทร์พิงจะลิลามา
◎ ควรเราสองทรงสะกา กลท่านจงมา
สำราญในรัตนโรงธาร
◎ สุบรรณ์ยินพจนโองการ ขึ้นแท่นทองสถาน
สถิตยเทียมท้าวไทย
◎ กล่าวเกลี้ยงสุรสารชานไข อาวาศเราไกล
จะจรทุเรศจิ่งนาน
◎ สมเดจ์ภูวนารถสดับสาร ยินชอบขอบการ
มานพอุสาหจรมา
◎ ตรัสแล้วท้าทรงสะกา ด้วยขุนย์กษา
ปรารพภ์เพื่อจะชิงไชย

◎ พระครุธยย่อหย่อนไทย ต่างใคร่มิไชย
ชำนะในกลสะกา
◎ สองเล่นเนานานในปรา สาทแก้วรจนา
ถ้อยที่ถ้อยไชยชาญ
◎ แสนเสนามาตย์ทวยหาร ยอยศภูบาล
สรรเสริญมานพผู้ไกร
◎ ทั้งพันแผ่นพิภพนี้ใคร จะเทียบเทียมไทย
มานพ้นห่อนมี ๆะ
๒๑ ◎ บางนั้นองค์อรกาก สถิตย์ในมณเฑียรศรี
แท่นรัตนรูจิ บันทมใน
◎ ยินศัพท์สุรสำเนียงไทย ทรงสะกากลเนาวใน
สำนักนิโรงไชย ก็จินดา
◎ ภูวไนยทรงกลสะกา าแด้วยนิกรหมู่มาตยา
ฤาเทพอสุรา มาแต่ใด
◎ จึงภาศัพท์สารสำเนียงใส เสนาะสนั่นถึงปรางคใน
ใครผู้ใด ดูอัศจรรย์

◎ ตริแล้วมิเสาวนิพลัน ตรัสสั่งสนมกำนัล
โดยสำคัญยิน สำเนียงอึง
◎ สาวใช้เร่งไปอย่าทันหึง ดูผู้ใดซึ่งอาจมาถึง
เล่นสะกาจึง สนั่นใน
◎ ใครรู้กิจนั้นคือใคร อันฤาภูวไนย
ดูจงแข้งใจ ตระบัดการ
◎ บัดสาวใช้ชิดชำนาญ รับพจน์ประนมกราน
เมื่อยังโรงธาร เร็วตระบัด
◎ ยลมานพเยาวศรสวสด สถิตเทียมวรกระษัตรย
ประพฤติโสมนัศ สะกากล
◎ ยิ่งพิศยวลจิตต์นฤมล หวั่นไหวหฤทัยจลาจล
ประหวัดกังวล ในกามา
◎ หากนางเกรงราชอาชญา จึงย่ายพักตร์ลีลามา
ทลสารสดา ดวงสมร
◎ ข้าไปยลพักตร์อรชร มานพวรลักษณ์สุนธร
สถิตย์กลางนิกร เทียมไทย

◎ ทรงสกาอาของค์วิลัย ใช่นิกรไกล

◎ เทพิสดัยสารก็เร่งปรา นพทรงสกา

◎ บัดจากแท่นรัตนโอฬาร แทบท้องโรงทาน

◎ แลลอดสอดไนยนายง โฉมอนงค์เกิด

◎ ยังยวลหวลหฤหรรษา ด้วยดำฤศนา

◎ รศรุ่มรักริ่งรสุงลาญู นิกประทุษฐ์การ

◎ ส่วนไทยพรหมทัตผู้สวา การแห่งชายา

◎ สุบรรณ์ทอดทัศนาหมาย เว้นไนยเมียงหมาย

วิลาสหลากมานุษย์ใน ชาวนัครา

รพย์ใคร่ยลพักตร์มา ชำนาญชาญ

บทจรดลสถาน ก็แอบองค์

ยลมานพอันทรง เสน่หา

รญูจวลจิตตอรยุพา กฤติการ

จิตต์เจตน์รัลจวนพาล ต่อภรรดา

มิไปแจ้งยุบลอา จำนงชาย

สบเนตร์อนงค์บวาย ดูบ์กษ์

◎ เวนไตยขันดาลทฤษดิ์ เสียวหฤทัยไผ่อรกากิ์
แสนเสน่ห์มิ่ จิตต์จำนง
◎ คิดใคร่ลักอรเม้ยพง ไพรพฤศสิมพลิคง
ในพิมานอลงก์ เลิศนิไกร
◎ ตริพลางพลางพิดพิศไสมย สยกระมลหฤทัย
เกิดกำหนัดใคร่ สมาคม ฯะ
๑๕
◎ กษณั้นสมเด็จท้าวพรหม ทัตผู้อุดม
พระยศไกร
◎ ยัดเดียวเธอดาลจริตใน สกาอัปราไชย
แก่สุบรรณ์
◎ หลายที่หลายถ้าดูอัศจรรย์ หฤทัยบ่วนบั่น
รันทดใจ
◎ แต่ก่อนกูเล่นล้วนมิไชย มานพันคือใคร
ชำนาญดิ์
◎ จะแก้ไขเท่าใดก็บมิ ไชยแก่บักษ์
ก็ดาลฉงล

◎ ขเริ่มกูเล่นห่อนขลาจล ฦาทั่วนรชน
ก็ยอขยรร

◎ ครานักแพ้แก่มานพอัน มาแขกในวัน
นี้น่าสรวล

◎ ฝ่ายครุทธิมหฤทัยสำรวล มิไชยยิ่งยวล
กำเริบใจ

◎ เล่นพลางพิศวงหลงใหล ในเมืออรไทย
ก็เบิกบาล

◎ เพลาขวรขรจากสถาน สุบรรณ์กล่าวสาร
อำลาไทย

◎ ท้าวตรัสส่งมานพผู้ไกร บรุษย์ท่านไป
แล้วหมั่นมา

◎ พระครุธรับพจน์บัญชา บัดจากนัครา
ก็คัลไลย

◎ กากิครั้นยลครุธคลาไคล องค์รันขวลใจ
ระลุงลาญ

◎ คืนยังแท่นรัตนบนาน เปลี่ยวกระมลตาล
สวาศใน
◎ สองหัตถ์ทุ่มทรวงใน อาวรอาไลย
ละห้อยหวล
◎ มุ่งเมิลฤาเยาวรันจวล มานพบควร.
นิราสมร
◎ ทอดองค์ลงเหนืออาศน์บัณฑูร วรภักตร์ซบซอน
ทรงโศกา ฯะ

๑๖
◎ บัดนั้นสยรรณ์กปรา รพภ์ด้วยการดา
กระมลเสี่ยวศัลย์ ใน
◎ อ้าองค์วรนุชยาใจ เรียมรักพิศไสม
หฤทัยพี่ยวลครวญหา
◎ คิดหฤหนึ่งจักใคร่ฦา อรสู่หิมวา
ประเทศไพรสณฑ์สิมพลิ
◎ คิดฤาหนึ่งเกรงจักริ ทราบสารจักมิ
หฤทัยแหนงสกา

◎ คิดฤาหนึ่งเกรงเวรา ไภยในนรกา
อนาคตจะถึง

◎ คิดฤาหนึ่งใคร่เคล้าคลึง รศรักรุมริง
คือศรอันติดอรา

◎ จักเปลื้องไปล่ปลิดเสน่หา อรฤาจักคลา
จะคลาศจะแคล้วกลใด

◎ โอ้พระพินิดาคือไนย เนตรพี่ฉันใด
จะขจรจากพรากสมร

◎ โอ้รอยบาปหลังราญรอญ จึงจำแคล้วอร
ไทอนงคสร้อยสุดา

◎ โอ้เสียดายพระวรมา นุชไกลอุรา
อุระเร่ียมเปลี่ยวเปล่าดาย

◎ โอ้น่าน้อยจิตรพ่างวาย ชีพย์พิยวายคลาย
สวาสนิราศแรมไกล

◎ โอ้เอ็นดูนุชเยี่ยไฉน จะสนิทพิศไสมย
เสน่หน้องสงสาร

◎ ยิ่งคิดยิ่งยวลเยาวมาลย์ ดาลโมโหพาล

เพราะกลกิเลศลามลวน

◎ ยเกลียดกลัวกำม์จักขวร ตระบัดหนหวน

สามารถด้วยกาเมใน

◎ ควรกูล่วงลอยลักไทย นิราศเวียงไชย

สู่รุกขสิมพลีพิมาน

◎ ตริแล้วกลับเพศแปรปราณ เปนครุฑธ์เห็ดทยาน

วางหว้ายเวหาศหาวหน

◎ ยคกางยกยองอาภาส ยงงแสงสุรยนรุย

สกลมีดอนธการ

◎ โอมอ่านสาตรเวทเชี่ยวชาญ จบสาตรบันดาล

เปนวายุพัดพานลมลั้ว

◎ กลับกลอกเมฆหมอกออกปลิว ฝอยฝนเปนทิว

ลอองฟองพังอัมพร

◎ มีดกลุ้มคลุ้มฟ้าดินดร ไพรพฤกษ์ศิงขร

ย่อยอบย่อยันบันฎา

◎ อลเวงเครงคฤ้านองออ สุเมรุสน่นคอ
ระโอนระอ่อนเอนเอียง
◎ ก้องกึกอโฆษไกรเกียง อรณพสน่นเอียง
บันฦาลลอกฬ่าฉาน
◎ ฝูงมัจฉมังกรชรธาร งูเงือกลลาน
ภุชชงคชาติเหรา
◎ มหิทธิฤทธิเรืองปรา กฎพิศม์แห่งวา
สุกริคือกรดกล้ำธาร
◎ มวมดทุกทิศทุกสถาน สุบรรณบนดาล
ด้วยสาตรเวทอันไกร
◎ บัดเดียวเลียวลัดลงใน นัคราประไพย
ประสงค์แห่งองค์สุดา
◎ ป่างนั้นสมเด็จราชา พรหมทัตผู้ปรา
กฎเกียรติภาชจร
◎ หวั่นไหวหฤทัยภูธร เพ่งพิศอัมพร
ชรอุ่มชรอ่ำอนธการ

◎ อัศจรรย์บรรฦาสยสถาน สารสำเนียงการ
สนั่นในท้องธาตรี
◎ พันแสงแสงเหือดหายศรี พรรณรังรัศมี
ก็ดาลมัวหมอกมณฑล
◎ พรหมทัตยทราบยุบล ว่าครุธดาลมนต์
กำบังสุริยรังศรี
◎ ปองลอยลักอรกากี ขึงแสดงฤทธิ
บให้ประจักษอาตมา
◎ ส่วนองค์อัคเรศชายา นุชเนาในปรา
สาทพิมานแมนผจง
◎ ยินสำเนียงอัศจรรย์ทรง ตำริห์พิศวง
อนงค์ตระหนักแดดาล
◎ เผยสิงหบัญชรในกาล นั้นดูในสถาน
ประเทศทิศใดใด
◎ นคเรศเหตุการดาลไฉน โอ้รอยว่าไภย
พิบัติจะพาลพาธา

◎ แต่ก่อนห่อนเหนเปนปรา กฎคราหินา
มิอัศจรรย์ดูฉงล
◎ สบรรณ์ครันถึงพระมณ เทียรทองเธอก็ยล
วิมลภักตร์กานดา
◎ อนงค์เบื้อนบังไนยนา เนตรยลบ่กษา
กระมลประหวั่นหวาดไหว
◎ มิสารเสาวนิถามไป ดรุณท่านนามใด
แสดงจงแจ้งยุบล
◎ ครุฑธิ์สดับศัพท์สารอนุสน สนองนาฏโดยกล
ให้แจ้งประจักษ์อาตมา
◎ พิคือมานพอันปรา กฎกลสกา
ประพฤติประเพทหลากหลาย
◎ เรียมยลวิมลภักตราสาย สมรดวงเดียวดาย
เสน่หต้องติดใจ
◎ จึ่งจรยงงพิมานไพ ชนแท่นทองใน
ประสงค์ประสบวนิดา

◎ ใคร่ภาสู่หิมวา ไลยแห่งศิขรา
เวไชยพิมานสิมพาลิ์
◎ กากิสดับสารบ์กษิ์ กล่าวกลอันมิ์
จิตรรงงเกิ์ยรดิภายใน
◎ โอ้ท้าวปองเปนมิตรไม ตริ์เสน่หฉันใด
ฤาจะยวลจะยินดิ์
◎ ภรรดาบพิตรยังมิ์ จักจรสิมพาลิ์
นิราศด้วยท้าวกลใด
◎ บเริ่มท้าวสงวนคิ์อไนย เนตรดวงหฤไทย
บ์เว้นบวากจากจร
◎ คิ์อมหาโพธิบ์ติมากร เจดิ์ยราญรอญ
พึงให้นาศพาธา
◎ บาปนั้นปานดุจล่วงกา เมจิตรมิจฉา
ประพฤติพรากไมตรี์
◎ ควรท่านเร่งตฤกคดิ์ พึงเสิ์ยกระษัตริ์
ผู้มิตรกัดิ์หวงแหน
ขบ

◎ กระษัตริ์มิทุกด้าวแดน พิภพฤาแคลน
กระษัตริ์จงใฝ่ที่ควร

◎ ษักษาสดับสารจงสรวล นุชกล่าวนั้นควร
แลเรียมก็แจ้งกระมลหมาย

◎ ห่อนมล้างไม้ตรีให้วาย สูญเสร็จเด็จตาย
ให้สองวิโยคโศกศัลย์

◎ เราเลงยลในประจุบรร กาลสิ้นสยสรรพ์
ซึ่งประโยชน์สิ้นไป

◎ ถึงอรชะร้างแรมไทย ชิเษศร์ฤาชะไร้
ในมาตุคามฤามี

◎ นุชเล่าจักเนาสิมพลี เรียมจักเคล้าศรี
สวาสฤาได้คลาศคลา

◎ กระษัตริทุกทิศจักรวาฬ์ ยยลยวลกา
เมเหมือนองค์เฉิดโฉม

◎ พระนุชพังครุทธ์เล้าโลม ลาเพเกิดโสม
มนัศยวลยินดี

◎ ปราโมทแย้มโอษฐ์ใสศรี ยพร้องพาที
ตอบสารสนองสกุณา

◎ ตระบัดเวนไตยจินดา ทรายกลมายา
ในมาตุคามสยไสมย

◎ กล่าวเกลี้ยงกล่อมแก้วกลอยใจ ยิยวลชวนไทย
เชือชิดแล้วเชยชมพลาง

◎ อ้าดูรแม่อย่าอางขนาง รับขวัญชมนาง
พลางชวนพระนุชยาตรา

◎ เนานานเกลือกจวรเพลา ควรจากนครา
เมื่อสู่รงรุกขสิมพลี

◎ กางกรอุ้มแก้วกากี จากแท่นมะณี
นิราศพระมณเฑียรทอง

◎ ออกสีหบัญชรโดยปอง สองหัตถ์ประคอง
ประทะอระเหินหาว

◎ จากนคราไลยสู่ด้าว โดยเวหาราว
ป่าไม้ไกลแดนธานี

◎ แล้วภาพรล่วงสาครศรี ทันดรนที
สินธุเชี่ยวซัดฟองแสยง
◎ ยัดพันลุ่นดลด้วยแรง ด้วยเดชคำแหง
สามารถด้วยเดโชพล
◎ มินานถึงสถานพระมณ เทียรทิพไพชยนต์
ภานุชยงพิมาน
◎ โอมอ่านสาตรเวทเชี่ยวชาญ ดาลเดาะพระทวาร
เสด็จแห่งห้องไสยา
◎ วางองคอดเรศยคลา เหนือแทนอาสา
บัลลังกรัตนชัชวาลย์
◎ ม่านแพรแพร้วพรรณ์พิศดาร แก้วก่องแกมกาญจน์
พิพัฒดั่งดารากร
◎ ประดับวิจิตรบัจฉูรณ์ ปานแสงศศิธร
บวรจำหรัดยรรยงค์
◎ พิศอาศน์ไสยาศน์ผ่องผจง แท่นทิพย์อลง
กฎจำรูญรุ่งเรือง

◎ สุวรรณมณีรัตนมลังเมลือง ช่วงโชติประเทือง
• คือแสงประทีปส่องใส

◎ ศุขสารบานเบิกหฤทัย ชมทิพเวไชย
ปราสาทประเสริฐโสภา

◎ พระครุธกลับเพศเปนมา นุยย์แน่เสน่หา
นั่งแนบอนงค์กากี

◎ สองสวาสศริสมวัสดิ์ เหนือแท่นมณี
เสพโสรมนัศปริดา

◎ บรรเทองเรองรนกามา เชยชูชูสา
พิลาศเล้าโลมสมร

◎ โลมสมรวรนุชแนบนอน นอนแนบองค์อร
อรอิงอิงแอบอุรา

◎ อุราประทับวรนา ภินุชฤาคลา
ทรวงแนบถันามาระศริ

◎ นายาแนบปรางค์นารี เย้ายวลกฤษดิ์
ประหวั่นดั่งยลกลพาล

◎ กรเกี้ยวตระกองเยาวมาลย์ ริงรัดรอบปาน
ดั่งเครือลดาเกี้ยวกรอง

◎ แรงรักร่วมรศสมสอง สมเสน่หสมพอง
ภานภบประสบประสงค์

◎ หรรษ์หันชื่นชมบุษบง กชกลิ่นอนงค์
พระนุชทรัพทรายใน

◎ เสร็จสองสังวาศพิศไสมย ยานเยิ้กหฤไทย
สำราญสำรวลไสยา

◎ เนาในไพชยนรัตนา พิรมย์เปรมปรา
เสวยสวัสดิเสี่ยมสาร ฯะ

๒๙

◎ บัดนั้นพรหมทัต บรมกระษัตร ตรัสฉงนแดดาล
อัศจรรย์ด้วยการ บันฦาศรัยทสาร สุรสำเนียงปาน
ปูนเพลิงประไลยกัลป์

◎ ทั่วทุกประเทศ บเหนเหนเหตุ เหตุการอัศจรรย์
ห้องหาศหาวหน หนแห่งทุกพรรณ์ พัณแสงแสงฉัน
มัจฉจักรวา

◎ ฟูมฟองฟองฝน น่านนองนองชน ดลดาลเมฆา
วายุพัดพัดพาน พานพินธรา เพียงจักรพาธา
ธานิให้ลาญ

◎ ฉ้อฟ้าฟ้าล่ัน เย้องบรรพตหวั่น ไหวพฤกษ์ไพรศาล
สารเนียงอสุนี นิใช่รดูกาล กลใดจิ่งดาล
ทุกพรรณ์นานา

◎ บัดเหือดหายเหตุ ครุธจากนัคเรศ ดลแดนหิมวา
สนั่นบันฦา องอือในอา กาศวายุเมฆา
เสื่อมสิ้นเสร็จสูญ

◎สุริเยนทร์เปล่งปลั่ง ช่อช่วงพรรณรงง ศริส่องโลกย์จรูญ
จำรัสรุ่งเรือง ประเทืองแผ่นพูน ยลทั่วทั้งมูล
ทิศทั่วธาตรี

◎ สายัณห์เวลา ฉุนหฤทัยปรา รภด้วยกากี
นุชเนาแห่งห้อง แท่นทองรูจี เออเหตุการณ์
จักเปนฉันใด

◎ ตริแล้วนรนารถ จากบัลก์ลังอาศน์ วรยาทคัลไลย
จำเนิรสู่ห้อง แท่นทองอำไภย ยยลอรไทย
อนาถจิตรจล

◎ เลงอรจบห้อง จรจบปรางค์ทอง ทั่วพิมานมณ
เฑียรทิพย์ไสยาศน์ ราชอาศน์อำพล ยพานดาลฉงน
กระมลหมองหมาย

◎ มิพจนโองการ ดำหรัดตรัสสาร แก่สนมทั้งหลาย
พ่ะเลียงบริรักษ์ องค์อัคฤาสาย ไฉนนุชน้องหาย
ห่อนเหนหนใด

◎ ป่วงสนมสนองสาร ทูลไทยผู้ผ่าน สกลภพไตร
น้องท้าวอัคเรศ นฤเบศเนาใน มณเฑียรทองไส
ยาศน์เยาวเอกา

◎ เกิดกาลวิบัติ ชรองไทยโทรมนัศ กลัวไภยพาธา
นิราศปรางค์ใน คลาไคลธรา ดลโดยจินดา
พิงหน่ายหนีไภย

๏ ท้าวยินโทมนัศ ด้วยอรแล้วตรัส แก่สนมนางใน
เร่งเรวิริบร้อน ดวงสมรเสด็จใด หาขยบภพไทย
นิเวศส่สถาน

๏ บัดสนมกำนัล กัมเกล้าอภิวันท์ รับราชโองการ
จากปรางค์พิมล เที่ยวค้นลนลาน เปล่าปลอดขยพาน
ภบแห่งหลใด

๏ หัดถ์รุมรัน อกโอ้อัศจรรย์ จรจบวงงใน
หาแห่งสามหน ค้นแห่งหนใด ขยลอรไทย
คิ้นสู่พิมาน

๏ ถึงกัมกราบเกล้า ถวายบังคมเคา รพทูลสนองสาร
ค้นทุกตำบล ขยลเยาวมาลย์ เปล่าปลอดบ่วยการ
ภูลทุกข์อาดูร

๏ ภูวนารถสดับสาร กระมลพิการ ดาลโศกเพิ่มภูล
โอ้อรสุดสวาส นิราศร้างสูญ เจ็บจิตรบิ่มปูน
ปานรุมสุมไฟ

◎ อ้าเอนดูนชู นูชเสน่ห์เรียมสุด สุดสวาสนางใน
ไนยเนตรจักษุ สุดาดวงใจ ใจบ่วนหาไทย
ไทยท้าวน้องหาย

◎ น้องหายหาหน หนใดบยล ชลชิพพ่างวาย
วายรักร้างแรม แรมโรยคลาศคลาย คลายจากกรกาย
ดลใดดวงสมร

◎ ดวงสมรเสมอจิตร จิตรจำนงพิศ พิศไสมยอาวร
ด้วยนชนงเยาว ทรวงเปล่าทยธร เพราะวรจากจร
ร่านร้อนหฤไทย

◎ หฤไทยรุมริ่ง คือศรติดตริ่ง ดานพิศทราบใน
ในสกนธกาย ฤๅคลายคลี่ใจ ใจขุ่นมั่นไหมั
กรออุรา

◎ อุราคอยรร พตเมรุมาศนน เทาทบฤๅคลา
ทุกข์เพียงแผ่นภ่พ ยิ่งอรนพสา ครสินธุ์ดินพ้า
หนาหนนภูลทรวง

◎พูนทรวงหน่วงหนัก ทุกข์ด้วยนงลักษณ์ ล้ำทุกข์ทั้งปวง
เจ็บช้ำแสนโศก วิโยคไกลดวง สมรไกลเรือนหลวง
ละเรียมเอองค์

◎ เอองค์อ้างว้าง กำศรวลครวญคราง หฤไทยพิศวง
ด้วยอรยุพิน นริน์ทร์เร่งทรง กรรแสงเพี่ยงปลง
ชีพิตรเพราะนาง

◎ เพราะนางห่างห้อง ห้องครานี้หมอง หมองสิ้นทั้งปราง
ปราสาทประไพ ไพชยนต์แห่งนาง เคยสถิตย์แต่ปาง
ก่อนนั้นเปล่าดาย

◎ เปล่าดายปายเว้น ใครเลยจักเปน ชายาเหมือนสาย
สมรจากไพชยนต์ ยยลเรียมฟาย น้ำเนตรคือสาย
สินธุ์ธารนานอง

◎ โอ้อรจำพัรต พรากสองวรหัตถ์ หฤไทยหมุ่นหมอง
เคยร่วมอาศน์เคียว กรเกี้ยวตรคอง เคยแนบทรวงน้อง
น้องแนบชายใด

◎ โอ้น่าอนาถ ปรานิ่นุชนารถ เคยเนาปรางค์ใน
จรจากพระมณ เทียรดลด้าวใด ศุขทุกข์ขุกไภย
ยุลพนิดา

◎ โอ้รอยบาปกรรม์ เราพรากสัตวำ จากคู่ให้อา
ดูรด้วยนิราศ ปางชาติพาธา เวรนั้นจึงมา
เบียนในปจุบัน

◎ โอ้น่าเสียดาย ดวงสมรฤาวาย คุมศุขอาสัน
ปรางคจักยล นฤมลแต่วัน นิไปไกลกัน
ตรายม้วยชนมา

◎ โอ้น่าอาไลย นุชเคียวเด็จไป หลากล้ำไฉนนา
ฤาใครลอยลัก องค์อัคชายา ภาอรสุดา
สู่ด้าวแดนใด

◎ ฤาไทยเทวา อารักษ์รักษา กรุงธานิใน
มาลักบังอร เร้นซ่อนฤาไฉน ไปทรายหฤไทย
ซึ่งกลกิจา

◎ ฤาองค์อมรเมศ สหัสไนยกัลยเพศ จากเทวโลกา
ภานุชหาวหน ไปยนเวหา สู่ไตรตริงษา
ยอดเมรุคีรี

◎ ฤาชั้นเทวา สุยามอำมรา นิมมานรดี
จำนงจงรัก อรอัคกาถี แล้วภาเทพี
นิราศนัครา

◎ ฤาวิศณุนารถ อันบันทมอาศน์ ชาติภุชงค์ปรา
กฏในสายสินธุ์ นรินทร์เสด็จมา ชมอรแล้วภา
สู่สายสมุทไทย

◎ ฤาองค์สุลิย์ เสด็จอุทุภศรี ลิลาจากไกร
ลาศบรรพตคีรี ดลที่ปรางค์ใน ภยพานอรไทย
เสน่ห์แล้วภาหนี

◎ ฤาวิทยาธร คนธรรพสัญจร ภยอรกาถี
จำนงจงรัก ลักเหนือคีรีย์ เหมกูฏอันมี
แห่งห้องหิมวา

◎ ฤาสุขรรณ์ราช ฤทธิรงค์องอาจ เหาะหาศเวหา
ดลปรางค์พิมาน ฉกฉวยพวยภา องค์พระเยาวรา
ส่รกขสิมพลิ
ขี

◎ เร่งคิดจิตรจน ไปแจ้งยุบล กลแห่งกากิ
ทุกข์ด้วยวิโยค ทรงโศกแสนทวิ สองวรหัตถ์ติ
อุระประปราณ

◎ น้ำเนตรท้าวไทย เปนโลหิตไหล หลั่งลงคอธาร
อาขภักตร์สกนธ์ นองชลใครปาน พระองค์ขีมลาญ
ชีพิตรตักไยย ฯะ

๑๖
◎ ยัดปวงกำนัลเนืองใน ยินสุสิ่ยงไทย
ธิเบศในที่บันทม

◎ ดำริหะคดีท้าวพรหม ทัดให้ปรารมภ์
หฤไทยลาญสวาสใน

◎ สาวสนมรงมอาไลย ดาลโศกร่ำไร
กำศรดกรรแสงแครงครวญ

◎ พระไทยไห้โหยรัญจวล เกรงเกลือกประชวร
ขุกโรคจะเบียนบีฑา

◎ พระจักมลาชีพวา ไลยสู่มหา
พมานเมองแมนสวรรค

◎ จักจากแผ่นภพถึงกรรม์ เสียศฤงฆารอัน
อุดมสวัสดิ์เสอมสูญ

◎ นรนารีทุกขาดูร ดำริหะแล้วทูล
แต่ไทยธิเบศนาถา

◎ อ้าพระผู้ผ่านภพธา นิทนเทวศอา
ดูรด้วยนิราศเยาวมาลย์

◎ โศกนักชนม์จักลายลาญ ชีพถึงแก่กาล
ด้วยโมหทุกข์แน่นใน

◎ เชิญคลายโศกรัญจวลใจ เยือนสมประดีใน
กมลหฤทัยเบิกบาน

◎ เสียทุกข์เสวยศุขเสอมสาร ครองแสนศฤงฆาร
อนงคอเนกเนืองใน

◎ พระผ่านไอยศุริยะราไชย ปั่นสากลไกร
จะไร้กานดาห่อนมี่

◎ สุเมรุหฤาห่อนไร้ศิริ ลาลายรูจิ์
มณีสวรรณ์นานา

◎ สาครห่อนไร้มัจฉา จรเข้เหรา
อีกทั้งโลมามังกร

◎ พรหมทัตพ่ายอรรถอาวร โกรธคือไฟฟอน
มุ่นในสกนธ์นฤบาล

◎ เบ่งสรสิงหนาทโองการ คือสิหแผดผลาญ
สรรพสัตวจะผลาญชีวิ

◎ ทรงขรรคาวุธไชยศิริ แก่วงเพียงอสุนี
จะเปล่งจะปลิวอัมพร

◎ จ้วงจักพิฆาฏรานรอญ สาวสรรซอกซอน
นิราศพระมณเฑียรไชย

◎ พระเร่งแค้นเคืองเนืองใน รายตริบไส
ยาศอิงอาศน์โศกา

◎ นารถกุเวนแข้งใจก็ปรา รพ์ด้วยราชา
วิโยคอนงค์กากิ

◎ อนาถอัศจรรย์พิงมี ๋ จงอรเทพ
นิราศพระมณเฑียรสถาน

◎ ภรรดาภูลทุกขาดาล โศกเพียงลายลาญ
ชีพิตรเพราะเหตุกามา

◎ รอยมีผู้หนึ่งเสน่หา ภาอรกานดา
ไปสู่ประเทศที่ไกล

◎ พรหมทัตยลกลใน จะแสดงแจ้งไข
คดีให้ทราบอนุสนธิ์

◎ ตริแล้วจรสู่พระมณ เฑียรทองไพชยนต์
สำนักนิสมเด็จนาถา

◎ ยอกรเหนือเศียรวันทา ทูลสารนรา
ธิเบศผู้ผ่านธานี

◎ พระอย่าโศกด้วยกากิ วิตกยิ่งมี
หฤทัยลาญสวาสใน

◎ พระนฤชนิราศแรมไกล ท้าวถึงด้าวใด
คิดพึงให้สิ้นแสวง

◎ พระสุดับนารถกเวนทลแสดง เยื้อนพจนาแถลง
ด้วยสุรศัพทเสียงใส

◎ คนธรรพ์ท่านกล่าวนิ้ไพ เราะชอบหฤไทย
แลพึงเรายินพจนา

◎ ผิวดั่งนั้นท่านจงมา อายาด้วยปรา
รภัยซึ่งในกลอบาย

◎ สิบเสาะหาจงทุกพาย ให้รู้เงื่อนสาย
อนงคเนาด้าวใด

◎ มานุษย์นิกรฤาใคร ศิลปสาตรมาทใน
คุณสาตรเวศไชยชาญ

◎ อาจดลไพชยนต์ในกาล นิ้ลักเยาวมาลย์
ไปส่ประเทศทิศใด

◎ นารถกุเวนศิลปชาญไชย ยิ่งมานุษย์ใน
กรุงนัคเรศฤาปาน

◎ เปรมปราชญ์ในจิตรชำนาญ ร่วมเนตรร่วมปราณ
ด้วยสัตยธรรมประจัก

◎ จงอายาด้วยใจภัก ดิ์ดิ์พิงบริรักษ์
แต่เราผู้เปนนาถา

◎ คนธรรพ์สนองสารด้วยสา ธรไทยอย่าปรา
รภย์ถึงอนงค์แน่งสมร

◎ ข้าจักดลด้าวแห่งอร ไทยจากนคร
เมื่อยามสายัณห์เพลา

◎ ปางมานพชาญสกา เล่นแล้วลิลา
ตรบัดอนงค์หายตาม

◎ มานพนั้นใช่ชายทราม ไป๋แจ้งซึ่งนาม
กรฤาปรากฏใด

◎ ธรึงองอาจเกรียงไกร บย่อท้าวไท
ธิเบศร์ผ่านไอศวรรย์
ย

◎ รอยเทพวิทยาคนธรรพ์ ทานพสุบรรณ์
กลับเพศเปนมานุษา

◎ จึ่งดาลอัศจรรย์ด้วยอา นุภาพมหา
มหิทธิเดโชพล.

◎ จึ่งภาจรจากพระมณ เฑียรเหาะหาวหน
ไปสู่วนาดรใด

◎ พระสดับศัยทสารชานไพ เราะตฤกนึกใน
แม้นเหมือนคนธรรพ์จินดา

◎ ควรเราคอยชายชาญสกา เวลาจรคลา
เมื่อสู่ประเทศด้าวใด

◎ มันนี้หลากมนุษย์ใน เขตรแขวงกรุงไกร
รอยรูปนิมิตรมาดล

◎ นารถกุเวนของเร่งขวายขวน ให้แจ้งตำบล
คดีของทราบโดยการ

◎ เสร็จแล้วจะปูนบำนาน แสนสาวศฤงฆาร
สมบัติพิพัฒเนืองใน

◎ คนธรรพ์รับโชงการไกร ทูลสนองสิบไป
ขอท้าวเธออย่าร้อนรน

◎ วันใดมานพมาตล จักตามด้วยกล
พระเวทกำบังไนยนา

◎ แม้นมานพแสดงฤทธา เหิรเหาะเวหา
จะโดยก็ได้ง่ายดาย

◎ คนธรรพกล่าวภิปราย เสร็จสารโดยหมาย
ก็นพพระบาทบูลลา

◎ ละดลนิเวศน์คฤหา ศุขสมภิรมยา
มโนเกษมเปรมปรี

◎ ฝ่ายพระครุธราชบักษี แสนเสน่หากากี
สำรวลสำราญบานใจ

◎ ยคลาศนิราศเวไชย ยวลจิตรพิศไสมย
บรรเทิงในห้องไสยา

◎ เนานานมิจิตรจินดา จักใคร่ลิลา
ยังพรหมทัตจักรกรี

◎ จึงกล่าวสารแก่กากี เรียมจักจากศรี
สมรเมืองกรุงนครา

◎ เพื่อจักถามข่าวกระษัตรา พรหมทัตผู้สวา
มินุชอยู่โพ้นเปนไฉน

◎ กากิสนองสารบัดใจ ท้าวจักคัลไลย
ยังกรุงพาราณสี

◎ ละนุชเนาในสิมพลี เอองค์ยมี
เพื่อนพ้องด้วยน้องอาไลย

◎ ยเคยอยู่เดียวดายไฉน เกลือกขุกเข็ญไภย
จักผันภักตร์พึงใครมิ

◎ ภานุชมาเนารุกขสิมพลี แล้วจักจากศรี
สุดาองค์แน่งดาย

◎ พระครุธพังสารโลมสาย สมรอย่าหมองหมาย
กลัวไภยจะพาลพาธา

◎ ศัตรูแห่งห้องหิมวา ไลยพึงกลัวอา
นุภาพฤาหารมาคล

๑ พระทวารผูกด้วยพระมนต์ ในภพยล
ผู้ใดจะแก้ได้ดาย

104 895.9114 ก 413 ก ส.32 ป. 15521

๏ เริ่มไปยนานจักผาย ผรรชากเมืองหมาย
มาสู่อนงค์พนิดา ฯ

๏ เสร็จสั่งแล้วโดยวง ครุธโสรดสรงธารา
ทรงทิพย์สรรพา ภรประเสริฐเลี่ยมสาร

๏ มงกุฎเพ็ชร์ไพฑูร กุณฑลรูลวิมลมาลย์
ยัดอำมราชแกมกาญจน์ กัญเจียกแก้วอำไพผจง

๏ สองกรสุวรรณมาศ สังวารพาดสภักองค์
เพชรรัตนอำมรงทรง วรหัตถลงกร

๏ เสร็จทรงอาภรณพราย พรรณรายรุ่งเรืองบวร
วรยาทบทร จากพิมานอ่านสาตรา

๏ คุมเสร็จผูกไพชยนต์ เหิมหาวหนหว้ายเวหา
เสียงบ้กสนั่นอา กาศมั่วหมอกกลุ้มอัมพร

๏ นิราศสิมพลี ข้ามวารีสินธร
หมายมุ่งกรุงนคร ดลสำนักนิพฤกษ์พระไชย

๏ อ่านเวทกัลยเพศครุฑ เปนมานุษย์คัลไลย
ถึงปรางค์พิมานไทย ชิ้นโรงรัตน์บทันนาน

◎ วันนั้นพอกระษัตร พรหมทัตสถิตย์สถาน
บันลังก์มุขโรงธาน ท้าวเธอทอดทฤษฎิ์
◎ ยลภักตร์มานพดล แห่มมณฑลหมดใสศรี
อำนาทเรืองฤทธิ์ ดูดั้งสิหยรรยง
◎ พระมุ่งบเบือนเนตร แต่วรเกษเท่าถึงบง
กชแล้วเธอก็ทรง ดำริหพระไทยแหน่งนาน
◎ เธอนพุโนวาท มิพระสาศนโชงการ
มธรศปราไศรยสาร ยให้มานพแหนงใจ
◎ ดรุณมิวรลักษณ์ เชิญสำนักนิสำราญใจ
บัลลังก์รัตนประไพ เพื่อประพฤติกลสกา
◎ สุบรรณ์ครันยินสาร ไทยในกาลนั้นจึงคลา
สู่สถิตย์แท่นมหา บัลลังก์มุขสรรศริ์
◎ เลงยลวิมลภักตร์ วรกระษัตรมุ่นหมองมิ
พรรณเศ้าโศกด้วยนี้ ราศแรมร้างพนิดา
◎ แสั้งใส่กลถามข่าว อาดูรท้าวไทผู้ปรา
กฎใดจึงภักตรา หมองมณฑลเพื่อเหตุใด

◎ ฆอเชิญเธอกล่าวกล
กิจนิ้งแจ้งใจ
โดยยุบลคดีใด
ข้าปรารภด้วยจักรกริ

◎ พระพิงครุธถามข่าว
รังเกียจกลวาที
ตรแลวกลาวสารอนม
ตอบมานพด้วยมายา

◎ อ้าดูกรมานพ
ขอบคุณด้วยใจสา
ท่านปรารภกล่าววัจนา
ทรถามข่าวเพื่อไม้ตริ

◎ พระแถลงเล่ายุบล
ธาจิตรเราเกิดนี
โรคในสกนธ์ดาลเบียนบี
ราศร้างศขทกข์รมริง

◎ สุบรรณ์ทรายกลไทย
บังไว้โดยคำนิง
กิจภายในสุขุมพิง
ในกมลห่อนให้พราย

◎ นิกพลางเธอสรวลใน
ท้าวแสังเสธิบาย
จิตรแจ้งใจแง่เงื่อมสาย
ยบอกอรรถโดยสัจสาร

◎ ห่อนแจ้งว่ากลอาตม์
มาลอยลักภาการ
สุบรรณ์ราชแก้ลงแปรปราณ
ดานิราศจากราชา

◎ ส่วนไทยเธอปรารภ
แก้ลงหน่วงให้จินดา
ชวนมานพทรงสกา
จักให้นารถกุเวนตาม

◎ พระครุธยินบัญชา ทรงสกาบเข็ดขาม
ละเลิงคิดความ ว่าคนธรรพาะซ่อนกลฯะ
๑๖
◎ วันเมื่อพระครุธมาดล โรงธานุมพล
คนธรรพ์เผ้านารถนาถา

◎ บัดดลครั้นยลเยาวมา นพแล้วก็คลา
ไคลสู่สำนักนิบัดดล

◎ ตริความควรตามโดยกล คุณสาตรามนต์
จินดาาะแจ้งใจปอง

◎ แม้นมลายลาญชีพควรสนอง คุณท้าวผู้ครอง
ในยุตติธรรม์เพริศพราย

◎ จักปรากฏเกริยดิฤาสาย ยแค้วกลัววาย
ชีพิตรบำรงนาถา

◎ มานุษย์นิอรเทพา สรรเสริญคุณา
แห่งอาตมทั่วภูวมนต์

◎ ตริแล้วโสรหสรงชล วรภักตร์สกนธ์
ก็หมดมลทิลเสี่ยมสาร

◎ สัรพสรรพาภรโอฬาร มาไลยแกมกาญจน์
สังวารวิเชียรอำมรงค์

◎ เหน็บขรรคาวุธกับองค์ ธนูศักดิทรง
สภักแหล้งศรอันไกร

◎ เสร็จคนธรรพคัลไลย คลที่โรงไชย
คอยเมื่อมานพักคลา

◎ พระครุธทรงกลสกา ขวบขวนเพลา
ลาไทยผู้ผ่านธานี

◎ จากถานบัลลังก์มุขลี ลาจากบุรี
คนธรรพ์ติดตามห่อนคลาย ฯ

(หมดฉะบับเพียงนี้)